

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Сментина Н.В.
“ 17 ” травня 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Економіка підприємства»**

за темою:

«Економічне обґрунтування проекту створення кафе швидкого обслуговування
„Печена картопля”»

Виконавець
студентка ФЕУП
Почтаренко Катерина Геннадіївна

(підпис)

Науковий керівник
к.е.н., професор
Карпов Володимир Анатолійович

(підпис)

Одеса – 2018

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Почтаренко Катерина Геннадіївна

Економічне обґрунтування проекту створення
кафе швидкого обслуговування „Печена картопля”

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

У роботі розглядається загальна концепція відкриття бізнесу у сфері ресторанного господарства. Розглянуто бізнес-ідею започаткування кафе швидкого харчування у місті Одеса в Приморському районі. Досліджуються умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Одесі. Проаналізовано конкурентне середовище на ринку ресторанного господарства у м. Одеса та визначені внутрішні конкурентні переваги закладу «Печена картопля», визначені напрями розвитку кафе. Розраховано витрати на створення і функціонування кафе швидкого харчування. Спрогнозовано прибуток від реалізації продукції закладу. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: ресторанне господарство, кафе швидкого харчування, фаст-фуд, бізнес-ідея, проект, ефективність, доцільність, ризик.

ANNOTATION

final work to obtaining educational level of bachelor

Pochtarenko Kateryna

Economic substantiation of the project creation

Fast Food Cafe "Baked Potato"

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Final work consists of three chapters.

The paper considers the general concept of opening a business in the restaurant industry. Considered the business idea of starting a fast food cafe in the city of Odessa in the Primorsky district. The conditions of organization and implementation of entrepreneurial activity in Odessa are investigated. The competitive environment in the restaurant market in Odessa was analyzed and the internal competitive advantages of the "Baked Potato" establishment were determined, directions of development of the cafe were determined. The cost of creating and operating a fast food cafe is calculated. Predicted profit from sales of the institution. An estimation of economic efficiency of the project is conducted. The analysis of possible risks and proposed measures to minimize them.

Key words: restaurant industry, fast food, business idea, project, efficiency, expediency, risk.

ЗМІСТ**стор.**

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВІДКРИТТЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ У МЕРЕЖІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	6
1.1 Особливості ресторанного господарства як виду економічної діяльності	6
1.2 Обґрунтування організаційно-правової форми бізнесу	10
1.3 Стандартизація, сертифікація та ліцензування діяльності	13
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	22
2.1 Маркетинговий аналіз	22
2.2 Формування інвестиційного плану діяльності кафе	26
РОЗДІЛ 3 ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ШВИДКОГО ХАРЧУВАННЯ	39
3.1 Розрахунок критеріїв ефективності проекту	39
3.2 Аналіз діяльності кафе в умовах ризику	46
ВИСНОВКИ	53
Список використаних джерел	56
ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Актуальність теми. Характеристикою сучасного стилю життя є зменшення кількості часу на потреби первинної ланки піраміди Маслоу: їжу, сон, інші фізіологічні потреби. У зв'язку з цим, індивід шукає шляхи автоматизувати ці процеси, тим самим зняти напругу з мозкової діяльності й витратити зекономлений час та енергію на інші потреби. У індустріальних країнах перехід від домашнього харчування на зовнішнє майже завершився. На противагу цьому українське населення лише робить спроби перейти до недомашнього харчування. Найбільше це актуально для молоді, що живе без батьків, самозайнятих осіб, підприємців, соціальних активістів і волонтерів. Для Одеси, як туристичного міста, характерно забезпечення харчуванням туристів, що підвищує привабливість галузі ресторанного господарства.

Обираючи сферу діяльності підприємець заздалегідь аналізує потреби ринку у певних видах товарів і послуг, і якщо бачить можливості для отримання прибутку, досліджує доцільність залучення коштів ззовні, визначається з партнерами у постачанні сировини, комплектуючих виробів тощо, з торговельними організаціями та ін. Обраний бізнес має відповідати законодавчо-нормативній базі, а також комерційним, соціальним, економічним, екологічним критеріям. При цьому бізнес-процеси ніколи не зупиняються, отже кожен підприємець постійно знаходиться у пошуку нових ринкових сегментів та сфер діяльності, покращує і розвиває існуючі.

Вибір сфери громадського харчування є доцільним через високу рентабельність продукції і продаж, проте характеризується великою кількістю конкурентів, необхідністю відповідати національним стандартам ведення господарської діяльності у сфері громадського харчування, складністю вибору постачальників. Результатом відкриття бізнесу у харчовій сфері є швидка окупність, можливість налагодити процес діяльності закладу і довести втручання до мінімуму; продати бізнес на будь-якій стадії життєвого циклу.

За останні роки громадське харчування, як галузь в цілому, і сфера ресторанної індустрії зокрема, приносить стабільний прибуток власникам, проте

елітні заклади звітували про падіння вартості середнього чеку та кількості відвідувачів.

Теоретичні знання з відкриття та ведення бізнесу узагальнено в спільній праці Н. В. Добрової, М. М. Осипової. Роль малого бізнесу в економіці України розглядає у своїй праці М.М. Осипова. Особливості управління фінансовими ресурсами малих підприємств є сферою наукових інтересів М.М. Бензерук, Ю.О. Дудар, В.О. Цвіткової. М. Яременка. Обґрунтування поняття та методики розширення бізнесу за рахунок реалізації інвестиційних проектів, розкривається у працях І. Мазура, В.Р. Кучеренка, М.М. Єрмошенка, М.В. Мних, К.С. Салиги, В.А. Карпова. Особливості витрат в ресторанному господарстві розглядає О.Л. Лижавська.

Сьогодні можна виділити два основних напрямки розвитку закладів фаст-фуд: відкриття мережі кафе по всьому місту, або поступове дослідження ринку на базі одного закладу. Останнє характерно для фізичних осіб-підприємців, що започаткували перший бізнес. За мережевим принципом сьогодні працює понад 40% закладів громадського харчування.

Мета випускної роботи - теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у сфері ресторанного господарства.

Завданнями випускної роботи є:

- розглянути особливості ресторанного господарства як виду економічної діяльності;
- охарактеризувати організаційно-правові форми та системи оподаткування бізнесу;
- провести аналіз ринку громадського харчування;
- визначити основні конкурентні переваги закладу;
- зробити прогноз продаж для кафе швидкого харчування;
- проаналізувати грошові потоки від господарської діяльності;
- провести економічне обґрунтування доцільності створення закладу;
- проаналізувати ризики та запропонувати шляхи їх мінімізації.

Предмет дослідження – бізнес-проекування започаткування власної справи у сфері ресторанного господарства.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення кафе швидкого харчування у м. Одеса.

Методи дослідження. Як методи дослідження були використані загальні методи наукового дослідження, порівняльний аналіз – у процесі дослідження ресторанного ринку, графічні методи – для наочного відображення показників, маркетингові: SWOT-аналіз, матричний, спостереження, опитування. Використано статистичні методи для аналізу ринку. Розрахунки за проектом відкриття закладу проведені з використанням програмного продукту «Excel» та «Project Expert».

Інформаційна база дослідження. У якості інформаційної бази дослідження застосовувались матеріали кон'юнктурних досліджень аналітичних компаній, офіційні статистичні матеріали, законодавчі та нормативні документи, наукова література, періодичні видання та Інтернет-джерела.

ВИСНОВКИ

1. Галузь ресторанного господарства представлена різноманітними типами закладів, серед яких вирішено обрати кафе швидкого харчування «Печка» з обмеженим асортиментом: печена картопля, картопля фрі, салати, начинки до картоплі, соуси, торти, чаї власного приготування, інші напої, платна послуга заряджання телефону.

2. Найбільшою популярністю на українському ринку користуються кафе (62%) та заклади швидкого харчування (фаст-фуд) (45%) і рідше кафе самообслуговування (30%). В Одесі станом на 2016 рік, забезпеченням харчуванням займалося 640 закладів, із яких 629 закладів належать до малого бізнесу.

3. Організаційно-правової формою обрано зареєструватись фізичною особою-підприємцем третьої групи спрощеної системи без сплати ПДВ (ставка податку 5%).

Діяльність закладу буде здійснюватись відповідно до наступних кодів видів економічної діяльності: 56.10., 56.30., 47.11. Кількість робітників складає 10 осіб, у тому числі: кухар, офіціант, заготівельник, клінер, директор. Фонд заробітної плати без нарахувань складає 69 тис. грн.

До вересня 2019 року заклад має ввести систему ХАССП, тобто систему аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, витрати на яку складуть 28 тис. грн. Загалом витрати на отримання дозвільних документів складуть 29290 грн.

4. Аналіз конкурентів показав, що для закладу існує висока загроза від товарів-замінників, внутрішньогалузевих конкурентів й появи нових конкурентів. Для нівелювання цих чинників необхідно закріпитись на ринку з високою репутацією серед клієнтів, підвищити конкурентоздатність. Для покращення ситуації необхідно зайняти активну позицію. Середня загроза втрати клієнтів пов'язана з можливістю знайти більш дешеві аналоги їжі, тож нівелюється вдалою ціновою політикою. Постачальники не становлять загрози для бізнесу.

Для того щоб сильні сторони допомогли використати всі можливості необхідно сформувати імідж закладу за допомогою високої якості продукції та

обслуговування. Постійне навчання персоналу є однією з головних умов стабільної роботи та забезпечить нейтралізацію частини слабких сторін. Зміна купівельної спроможності у гіршу сторону змінить структуру споживачів, але не їх обсяги.

В якості корпоративної стратегії обрано стратегію стабілізації на найближчі 3 роки, потім перехід до стратегії зростання, що виявляється у розширенні бізнесу з одного закладу до мережі. Для встановлення довгострокової конкурентної позиції на ринку необхідно реагувати на зміни у галузі, економіці, політиці країни і регіону.

5. Стартові витрати складуть 550 тис. грн. Із них 350 тис. грн. є власними коштами і 200 тис. грн. буде взято у кредит в банку під 22% річних, терміном на один рік, стандартним методом оплати.

Змінні витрати закладу складаються з витрат на сировину, транспортні витрати, електропостачання, водопостачання, водовідведення, одноразовий посуд. Всього у 2018 році змінні витрати складуть 573 тис. грн. До постійних витрат належать витрати на фонд заробітної плати з нарахуваннями (84180 грн./місяць), орендні платежі (35000 грн./місяць), оплату охорони (1160 грн./місяць), страхування (2000 грн./рік), інтернет (120 грн./місяць), рекламу (2000 грн./місяць).

Бізнес, за прогнозом, буде приносити прибуток у розмірі 209 тис. грн. за перші 6 місяців виробничої діяльності, а далі збільшиться до 1,449 млн. грн. у 2022 році.

6. Значення критеріїв ефективності вказують на доцільність відкриття даного виду бізнесу. Показник чистої теперішньої вартості складає 1,23 млн. грн. (при тривалості розрахунку 60 місяців). Внутрішня норма прибутковості (рентабельності) вказує на відсутність ризиків для закладу зі сторони підвищення відсоткової ставки ($93,7\% > 30\%$). Очікується, що кожна гривня вкладених коштів за період проекту принесе 3,2 грн. прибутку. Значення виконує рівняння $PI > 0$. Термін окупності проекту складає 8 міс. для звичайного розрахунку і 27 міс. для дисконтованого.

7. До основних ризиків, що можуть вплинути на заклад відносяться: ризики цінової конкуренції; ризики поява нових конкурентів; ризики зниження попиту; ризики недоступності кредитування; ризики окупності; ризики нераціонального вибору контрагентів; ризики зміни законодавства; ризики адміністративного тиску; ризики криміногенної обстановки. До основних способів вирішення ризикових

ситуацій належить вдале визначення ситуації та вдале керування. До економічних методів мінімізації ризику належать: створення спеціального резервного фонду (фонду ризику), створення страхового товарного запасу, страхування ризику. Створення спеціального резервного фонду для кафе здійснюється за рахунок відрахувань з прибутку на випадок виникнення непередбачених ситуацій. Аналіз чутливості показує, що найбільш чутливим параметром до змін є ціни збуту. Отже, найбільш важливим є тримати бізнес у зоні безпеки і зменшувати частку собівартості в ціні товару.

8. Найбільш чутливим до змін параметром, що впливає на розмір прибутку кафе, визначено ціну реалізації продукції: зменшення ціни збуту на 20% прогнозно приведе до отримання збитку 300 тис. грн.; збільшення ціни збуту на 10% принесе найбільший, у порівнянні з іншими факторами, ріст чистого приведенного доходу. Важливим параметром також є обсяг збуту та прямі витрати. З огляду на це, особливу увагу направлено на стратегію ціноутворення, оптимізації собівартості продукції та обсягів виробництва.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства: наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24.07.2002 №219. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02>.
2. Заклади ресторанного господарства класифікація (ДСТУ 4281:2004): національний стандарт України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/34057/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4281_2004.
3. Громадські будинки та споруди основні положення (ДБН В.2.2-9-2009): державні будівельні норми України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/32507/doc-%D0%94%D0%91%D0%9D_%D0%92.2.2-9-2009.
4. Харчування жителів України поза домом: прес-реліз до дослідження Київського міжнародного інституту соціології. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=691&page=1&t=12>.
5. Глобальне дослідження аналітичного агентства Nielsen. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nielsen.com/ua/>.
6. Статистичні дані про діяльність підприємств в Одеській області: головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>.
7. Оренда комерційної нерухомості Одеса: сайт безкоштовних оголошень OLX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.olx.ua/uk/obyavlenie/kafe-zhukovskogo-IDwdXpy.html#d0ed85f1a3>.
8. Упаковка для продуктів харчування: інтернет-магазин Prom. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prom.ua/ua/>.
9. Цивільний кодекс України: кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
10. Господарський кодекс України: кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>.

11. Податковий кодекс України: кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
12. Про внесення змін до рішення Одеської міської ради від 23 грудня 2011 року № 1624-VI «Про встановлення на території міста Одеси ставок єдиного податку для фізичних осіб – підприємців»: рішення Одеської міської ради від 08.02.2017 р № 1599-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/rishennya-mistsevih-rad-/ediniy-podatok-dlya-spd---fizichnih-osib/>.
13. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kved.ukrstat.gov.ua/>.
14. Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: наказ Міністерства юстиції України від 18.11.2016 №3268/5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16>.
15. Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки: Наказ Держстату від 29.09.2014 № 271. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/op_skof_2016.htm.
16. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: закон України від 15.05.2003 № 755-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15/page>.
17. Про затвердження порядків щодо реєстрації реєстраторів розрахункових операцій та книг обліку розрахункових операцій: наказ Міністерства фінансів України від 14.06.2016 № 547. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0918-16>.
18. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80>.
19. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.

20. Державний класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories>.

21. Державний класифікатор продукції та послуг (ДК 016-2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dkpp.rv.ua/>.

22. Класифікатор професій: наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 зі змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/nac_ks/op_dk003_2016.htm.

23. Про охорону праці: закон України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

24. Про ліцензування видів господарської діяльності: закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

25. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів: закон України від 22.07.2014 № 1602-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1602-18/paran2#n2>.

26. Внедрение системы ХАССП в общепите // FIM Group Companies. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://haccp.fim.ua/>.

27. Діяльність підприємств: статистична інформація Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

28. Мережа сендвіч-барів «ВЛаваше». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vlavashe.ua/>.

29. Мережа «Форнетті». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fornetti.com.ua/>.

30. Мережа швидкого харчування «Буфет-столовая». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stolovaya.com.ua/>.

31. Мережа італійських ресторанів «Оліо». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oliopizza.com.ua/>.

32. Осичка О.В. Анализ потребителей продукции отрасли: Лекция 2 «Планирование в организации» / О.В. Осичка – Одесса. Одесский национальный экономический университет.

33. Маркетплейс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prom.ua/>.

34. Тарифи на електроенергію для споживачів (крім населення) на II квартал 2018 року // Одесаобленерго. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://oblenergo.odessa.ua/tariff_compani/.

35. Про встановлення норм споживання питної води: проект рішення виконавчоо комітету Богодухівської міської ради від 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bogodukhov-city.com.ua/official_bogodukhiv/rugulyatorna_diyalnist/1394-vstanovlennya-norm-spozhyvannya-pitnoyi-vodi.html.

36. Актуальні тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення // Інфоксводоканал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://infoxvod.com.ua/information/tarifi>.

37. Райфайзен Банк Аваль. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msb.aval.ua/bank/loanss/investmentloans/unsecuredinvest/>.

38. Карпов В. А. Планування та аналіз підприємницьких проектів: навч. посіб. / В. А. Карпов– Одеса: ОНЕУ, ротапринт 2014. – 243 с.

39. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навч. посіб. / [М. Д. Балджи, В. А. Карпов, А. І. Ковальов та ін.]. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 670 с.